

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi

Investigation of Preschool Teachers' Opinions on Occupational Health and Safety in Pre-School Education Institutions

Prof. Dr. Celal Teyyar UĞURLU*
Eyyup KARTAL**

Öz:

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin iş sağlığı ve güvenliği algı düzeylerinin ve görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada betimsel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada, nicel ve nitel veri toplama araçlarının birlikte kullanıldığı karma yöntemden yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutu tarama modeli, nitel boyutu ise fenomenoloji (olgu bilimi) deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, Ankara ili, Çankaya ilçesinde bulunan anaokullarında görev yapan 110 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın nitel boyutunda ise Çankaya ilçesinde bulunan 16 anaokulunda görev yapan okul öncesi öğretmenleri benzeşik örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Nicel kısmında Doğdu (2019) tarafından geliştirilmiş olan İSG performans ölçeği kullanılmıştır. Anaokullarında görev yapan 110 okul öncesi öğretmenine İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) performans ölçeği uygulanarak veriler elde edilmiştir. Toplanan veriler SPSS 22.0 istatistik paket programı aracı ile analiz yapılmıştır. Nitel kısmında veri toplama işlemleri ses kaydı ve görüşme yapılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde elde edilen veriler transkript edilmiştir. Nitel verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin İSG algı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Yönelimsel önlem ve tedbirler alt boyutunda nicel kısmında gerekli önlemler alındığı, nitel

* Mail: celalteyyar.ugurlu@mku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7933-9327

** Mail: eyyupkartal58@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1660-4381

kısımda ise eğitimlerin uygulamalı olarak yapılması gerektiği belirtilmiştir. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik çalışmalara ilişkin alt boyutunda çalışanların, okulda bir tehdit ile karşılaştıkları anda, okul yönetimine haber verdikleri, gerekli tedbirlerin alındığı ve tedbirlere uyulduğu belirlenmiştir. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik farkındalık ve bilinç düzeyi bakımından farkındalık ve bilinç düzeylerinin yüksek olduğu, meslek hastalıkları konusunda çalışanların yeterince bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir. İş sağlığı ve güvenliğine yönelik yönetim ve çalışanlar arasında iş birliği bakımından, çalışanların sağlık ve güvenlik konularındaki endişelerini rahatlıkla ifade edebildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Okul Öncesi Öğretmeni, Okul Öncesi Eğitim Kurumları

Abstract

In this study, it is aimed to reveal the occupational health and safety perception levels and opinions of preschool teachers working in pre-school education institutions. For this purpose, descriptive research methods were used in the research. In the research, a mixed method, in which quantitative and qualitative data collection tools are used together, was used. In the quantitative dimension of the research, scanning model was used, and in the qualitative dimension, phenomenology (phenomenology) was used. The universe of the research consists of 110 pre-school teachers working in kindergartens in Ankara province, Çankaya district in the 2020-2021 academic year. In the qualitative aspect of the research, pre-school teachers working in 16 kindergartens in Çankaya district were selected by homogeneous sampling method. In the quantitative part, the ISG performance scale developed by Doğdu (2019) was used. Data were obtained by applying the Occupational Health and Safety (ISG) performance scale to 110 preschool teachers working in kindergartens. The collected data were analyzed with the SPSS 22.0 statistical package program tool. In the qualitative part, data collection was carried out by voice recording and interviews. The data obtained from the interviews were transcribed. Content analysis technique was used in the analysis of qualitative data. In the study, it was determined that preschool teachers' ISG perception levels were high. In the administrative measures and measures sub-dimension, it was stated that necessary measures were taken in the quantitative part, and that the trainings should be carried out practically in the qualitative part. In the sub-dimension of work on occupational health and safety, it has been determined that employees notify the school administration when they encounter a threat at school, necessary precautions are taken and precautions are followed. It has been determined that the awareness and consciousness level for occupational health and safety are high, and the workers who work on occupational diseases do not have enough knowledge. In terms of cooperation between management and employees regarding occupational health and safety, it has been concluded that employees can easily express their concerns about health and safety.

Keywords: Occupational Health and Safety, Preschool Teacher, Preschool Educational Institutions

Giriş

Bireyler, yaşam gereksinimlerinin karşılanması için sağlıklı ve güvenli ortamlarda çalışma ihtiyacı duyarlar (Ergül, 2020). Bu kapsamda çalışan bireylerin güvenlik ve sağlık açısından tam olarak korunması için her türlü madde ve yardımcı ürünler ile araç ve gereçlerden ortaya çıkabilecek bütün tehlikeli durumların önüne geçilmesi amacıyla yapılan tüm önlemler iş sağlığı ve güvenliği olarak tanımlanır (Stokes ve Cuervo, 2009).

Eğitim, bireyin okul öncesinden yüksek öğrenimine kadar devam eden farklı yaş gruplarını içinde barındıran bir alandır (Yıldız, 2019). Okul öncesi kurumlarında verilen eğitim, çocuğun bilişsel, sosyal, fiziksel gelişiminde büyük katkılar sağladığı ve çocuğu geleceğe hazırladığı için büyük önem arz etmektedir (Doğdu, 2019; Melnick ve Darling-Hammond, 2020). Bu yaş gurubundaki çocuklara yönelik verilen eğitim öğretimin öneminin yanı sıra eğitim öğretim verilen yerlerinde sağlıklı ve güvenli olması aynı ölçüde gereklidir. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSGK) 2012 yılında yürürlüğe girmiş olup, çalışanların iş kazası yaşamamaları ve iş hastalıklarına yakalanmamaları için gerekli önlemlerin alınmasını zorunlu kılmıştır (Ergül, 2020; Golberstein, Wen ve Miller, 2020).

Okul öncesi eğitim kurumlarında yürütülen programlar ve eğitim aldığı ortam şartları çocukların gelişim özelliklerini artırıcı nitelikte olduğu takdirde çocukların hayatı keşfetmelerinde rehberlik görevi yapabilmektedir (Autenrieth ve diğerleri, 2016; Riley, 2019). Çocuklara sağlanan ortamların, öğrenmeyi destekleyici olması bu bakımdan önemlidir. Nitekim, okul öncesi dönemde alınan eğitimin çocukların ileriki hayatında faydasının yüksek olduğu düşünüldüğünde, çocukların istedik davranışları kazanabilecekleri sağlıklı ve güvenli bir okul ortamının sağlanması gereklidir (Andersson, Gunnarsson ve Rosén, 2015).

Eğitim kurumlarının birer parçası olan öğrenci, öğretmen, diğer çalışanlar ve hatta ziyaretçilerinde buralarda oluşabilecek tehlikelerden korunması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında; tehlikelerin önlenmesi amacıyla yapılan risk analizleri, acil durum planlamaları, İSG konusunda verilen eğitimler, mesleki yeterlilik eğitimleri gibi eğitim çalışmalarının tamamı eğitim kurumlarındaki İş Sağlığı Güvenliği (İSG) kavramını ifade etmektedir. Okullarda sağlıklı ve güvenli olmayan durumlardan dolayı birtakım kazalar meydana gelmektedir (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011; Min ve diğerleri, 2019). Bu kazaların ve kayıpların önünü alabilmek için, tehlike kaynaklarını tespit etmek, risk değerlendirmelerinin önceden yapılması çok önemlidir (Davidson ve diğ., 2018; Sevdalı, 2019).

İSGK yürürlüğe girmesiyle birlikte iş alanlarında tehlikelerine göre; az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olarak kategorilere ayrılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumları da az tehlikeli sınıf grubunda yer almıştır (Andersson, Gunnarsson ve Rosén, 2015). Eğitim kurumlarının da birer işyeri olduğunu düşündüğümüzde, İSG kavramının hizmet verenlerin çalışanlar, hizmet alanların ise öğrenciler olarak değerlendirilmesi gerekir (Akın, 2014). Okul idarecileri, eğitim kurumlarında yaşanılacak olası tehlikelerden öğrencileri korumalı ve öğrenciler için sağlıklı bir ortam sağlamalıdır. Öğrenciler kazalara karşı bilgilendirilmeli, kendilerini kazalara karşı korumaları konusunda öğrencilere uygulamalı eğitimler verilmelidir (Díaz-Vicario ve Gairín Sallán, 2017;

Öze ve Dönmez, 2007). Eğitim kurumlarında yaşanan veya yaşanabilecek kazalarla ilgili bir veri tabanı hazırlanarak, kazaların kaydı tutulmalı ve bu kayıtların değerlendirilmelerinin yapılması, yaşanabilecek kazaların önüne geçilmesi açısından önemlidir (Dadaczynski ve Paulus, 2015; Gümüş,2016).

Okullarda İSG iş ve işlemleri, İl ve İlçe MEM kurulan İSG birimleri tarafından yapılmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019). Tüm eğitim kurumlarındaki okul yönetiminin, öğretmenlerin ve öğrencilerin yaşanabilecek her türlü tehlike durumlarını asgari düzeye indirgeyecek veya tamamen ortadan kaldıracak ilk yardım ve acil müdahale bilgi ve becerisine sahip olmaları gerekir. Bu amaçla 19. MEB Şurası'nda "Okul Güvenliği" konusu başlığı altında, her eğitim kurumuna detaylı bir okul güvenliği eylem planı oluşturması ve buna yönelik okul ve okul çevresinin geniş kapsamlı risk raporu hazırlaması kararları almıştır. Bu kararlara göre yapılması gerekenler aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014);

- a. Okul bünyesinde bulunan tüm taraflar okul güvenliği adına her türlü sorumlulukları üzerlerine almalıdırlar.
- b. İl ve ilçe Millî Eğitim Müdürlükleri okulların güvenliği bağlamında İSG uzmanları görevlendirmelidir.
- c. Okulun ve etrafının akşamları aydınlık olması gerekmektedir ki bunun için elektrik kesilmelerine karşı, okullar jeneratör bulundurmalıdırlar.
- d. Eğitim kurumlarında acil durumlara karşı ve depreme karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınmalı ve eğitim kurumları çok yüksek katlı yapılmamalıdır.
- e. Okullar yapılırken özel gereksinimle öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun planlamalar yapılmalı, psikolojik sorunları olan çocuklara ve ailelerine rehber öğretmenler destek sağlamalıdır.
- f. Göreve yeni atanan personele eğitim aldırılmalı, görevi esnasında şiddet uyguladığı tespit edilen kişilere bir üst kadroya terfisi engellenmelidir.
- g. Öğretmenlerin sınıfta olmadığı ve boş geçen derslerde güvenlik sorunlarının yaşanmaması için önlemler alınmalıdır.

İSG'nin (6331 sayılı kanunun) 4. Maddesine göre; "İSG önlemlerine ilişkin her türlü tedbiri almak işverenin sorumluluğundadır". Yukarıda bahsedilen kanuna göre işveren kurumunda ilk olarak "risk değerlendirme yapar veya yaptırır" hükmüne yer verilmiştir (MEB, 2019). Bu durumdan böyle bahsedilmesinin amacı iş yerindeki çıkabilecek kaza ve iş hastalıkları meydana gelmeden önce gerekli önlemleri almayı ve tüm riskleri ortadan kaldırmaktır. MEB'e bağlı, İSG bakımından risk düzeyi yüksek kurumlarda her 10 kişiye 1, risk düzeyi daha düşük kurumlarda her 20 kişiye 1 ilkyardım uzmanı görevlendirilmesinin yapılması uygun bulunmuştur (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014).

Bu uygulamalar okul öncesi dönem çocukları ve eğitim süreçleri için gerekli İSG tedbirlerinin alınabilmesi bakımından önemlidir. Ancak okullarda bu tedbirlerin alınmasıyla ilgili hem bilgi hem de uygulama konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Bu tür uygulamalar, çocukların daha tehlike durumu ortaya çıkmadan önlenmesini desteklemektedir (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011). İstenmeyen bir olayın yaşanması sonucunda ortaya çıkabilecek sağlık durumlarına karşılık, bu tür maddi tedbirlerin

alınması ile önemli sağlık sorunları doğurabilecek durumların önlenmesi mümkün olmaktadır. Sonuç olarak okul öncesi dönemde İSG uygulamalarının önemli olduğu ve çocukların gelecek yaşamlarına ilişkin çeşitli deneyimler kazanmalarına katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Okul öncesi yaş grubundaki çocukların yaşlarının küçük olması dikkate alındığında İSG okul öncesi öğretmenlerinin sorumluluklarını bir kat daha arttırmaktadır (Andersson, Gunnarsson ve Rosèn, 2015). Bu yaş grubundaki çocuklar acil bir durumda kendilerini koruma becerisine sahip olmamaları öğretmenlerine daha çok ihtiyaç duymalarına sebep olmaktadır. Yapılan araştırmaya göre öğretmenlerin genel olarak, acil bir olayda pratik bilgiye sahip olsalar dahi acil olay karşısında uygulama eğitimlerinde yetersiz oldukları düşünceleri ortaya çıkmıştır. Literatür incelendiğinde okullarda İSG konusunda çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmektedir (Altay, Cabar ve Altay, 2018; Balyer, 2012; Doğdu, 2019; Erol, 2019; Gümüş, 2016; Koç, 2015; Melnick ve Darling-Hammond, 2020; Sevdalı, 2019). **Ancak okulöncesi eğitim kurumlarında İSG ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu bakımdan, çalışmada Ankara ili Çankaya ilçesinde çalışan okul öncesi öğretmenlerinin çalıştığı kurumlardaki iş sağlığı ve güvenliği konusunda performanslarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır;**

1. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG yönetsel önlem ve tedbirlerine ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG yönetsel önlem ve tedbirlerine ilişkin görüşleri nedir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarına ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
4. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarına ilişkin görüşleri nedir?
5. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG'ye yönelik farkındalık ve bilinç düzeylerine ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
6. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmaları farkındalık ve bilinç düzeylerine ilişkin görüşleri nedir?
7. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG'ye yönelik eğitim uygulamalarına ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
8. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarında eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri nedir?
9. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG'ye yönelik yönetim ve çalışanlar arasında iş birliğine ve iletişime ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
10. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarında yönetim ve çalışanlar arasındaki iş birliğine ve iletişimine ilişkin görüşleri nedir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nicel ve nitel veri toplama araçlarının kullanıldığı karma yöntemlerden yakınsayan paralel karma yöntem desenine göre yapılmış bir çalışmadır. Yakınsayan paralel karma yöntemi, araştırma problemine ilişkin kapsamlı bir analiz yapılanmasına zemin oluşturması için, araştırmacının nitel ve nicel veriyi birleştirdiği ya da kaynaştırdığı karma yöntem deseni şeklindedir (Creswell, 2017). Nicel yöntem aracılığı ile toplanan veriler fazla katılımcıya erişimi sağlarken, görüşme, gözlem gibi nitel yöntemler kullanılarak elde edilen veriler, araştırmacının daha da derinlik kazanmasını sağlamış olur.

Nicel Boyut

Araştırmacının nicel boyutunda Karasar'a (2009) göre önceden yaşanmış veya halen yaşanmakta olan bir durumu mevcut haliyle betimlemeyi amaçlayan ve araştırma konusuna dahil olan olayları kişileri vb. konu dahili durumları tanımlamaya çalışan betimlenen tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada tarama modelleri arasında yer alan anket (survey) tekniği kullanılmıştır.

Nitel araştırma sosyal ya da beşerî bir probleme bireylerin veya grupların atfettiği anlamları keşfetme ve anlamaya yönelik bir yaklaşımdır (Creswell, 2017). Çalışmanın nitel boyutunda öğretmenlerin görüşlerine göre iş sağlığı ve güvenliği performansına ilişkin durumunu ortaya koyabilmek için nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilimi) kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmacının ulaşılabilir evrenini; 2020-2021 eğitim-öğretim yılı, Ankara ili Çankaya ilçesinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmacının nicel kısmında, Ankara İli Çankaya ilçesinde görev yapmakta olan 110 okul öncesi öğretmenine ulaşılarak veriler toplanmıştır. Araştırmacının nicel kısmında örneklem belirlenmemiş, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmacının nitel kısmında amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi küçük ve homojen bir grup ele alınarak, bu grubun üzerinde detaylı olarak incelenmesini gerektirmektedir. (Neuman, 2014; Cohen ve Manion, 2017). Çalışmada nitel veriler Ankara ili Çankaya ilçesindeki her anaokulundan 1 tane okul öncesi öğretmeni ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilmiş olup toplam 16 kadın okul öncesi öğretmeni ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklere göre dağılımları incelendiğinde toplam 110 öğretmenin cinsiyet bakımından %98,2'sinin kadın, %1,8'inin erkek olduğu, toplam hizmet süresi bakımından %4,5'inin 1-5 yıl, %27,3'ünün 6-10 yıl, %30,9'unun 11-15 yıl, %37,3'ünün 16 ve üzeri yıl olduğu; okulda çalışan sayısı bakımından %26,4'ünün 1-10 kişi olduğu, %50,9'unun 11-20 kişi olduğu, %22,7'sinin 21 ve üzeri kişi olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin İSG seminer alma durumları incelendiğinde %85,5'inin eğitim aldığı, %15,5'inin ise almadığı belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında görüşmeye katılan öğretmenlerin demografik özelliklere göre dağılımları incelendiğinde toplam 16 öğretmenin cinsiyet bakımından tamamının kadın olduğu, toplam hizmet süresi bakımından %18,8'inin 1-5 yıl, %43,8'inin 6-10 yıl, %33,3'ünün 11-15 yıl, %25'inin 16 ve üzeri yıl olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin İSG seminer alma durumları incelendiğinde %87,5'inin eğitim aldığı, %12,5'inin ise almadığı belirlenmiştir.

Verileri Toplama Araçları

Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak Üngüren ve Koç (2016) tarafından geliştirilen ve Doğdu (2019) tarafından okul yöneticilerine uygulamak amacıyla uyarlanan "Okul Yöneticilerinin İSG Uygulamalarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek katılımcıların kişisel özelliklerini ölçen 9 maddeden, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin görüşlerini ölçen 30 maddeyi içeren 2 bölümden oluşmaktadır. Çalışmada katılımcıların İSG uygulamalarına yönelik görüşlerinin belirlenmesinde beşli Likert dereceleme ölçeği uygulanmıştır. Doğdu (2019) tarafından uyarlanan ölçeğinin genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) $\alpha=0,949$ düzeyinde olduğu belirlenmiştir. İSG uygulamaları performans ölçeği beş alt boyuttan meydana gelmekte olup, beş alt boyutun toplam varyansın %62,36'nı açıkladığı belirlenmiştir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ki-kare değeri ($\chi^2 / sd=3,84$) bulunduğu bu sonucun modelin gerçek veriler ile iyi uyum gösterdiği sonuçlarına ulaşıldığı, ayrıca DFA analizi sonucunda, modelin yeterliliğinin belirlenmesinde GFI, AGFI, NFI, RFI, IFI, NNFI, RMSEA ve RMR uyum indekslerinden yararlanıldığı Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksi değerleri, ölçeğin açıklayıcı faktör analizi ile ortaya çıkan modeli doğruladığı ve ölçeğin faktör yapısının geçerli bir model olduğunu ortaya koyduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak Üngüren ve Koç (2016) tarafından geliştirilen ölçeğin 30 madde ve beş alt boyuttan oluşan İSG Uygulamaları Performans Ölçeğinin kabul edilebilir geçerli bir model olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada nitel verilerin toplanması görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Görüşme tekniği sözlü ya da simgesel iletişimle verilerin toplanmasıdır. Görüşmede bireylerin belirli konular hakkında duygu, düşünce, davranışlarının açıklanması ile bunların sebeplerinin ortaya çıkarması açısından önemlidir (Creswell, 2015; Karasar,2005). Araştırmanın nitel kısmını oluşturan görüşme soruları 5 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın nicel alt problemlerinden yola çıkarak hazırlanan bu sorular için 3 uzmandan görüş alınmıştır. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik oldukça önemlidir. Bu bakımdan inandırıcılık, teyit edilebilirlik, aktarılabilirlik ve tutarlılığın sağlanması gerekmektedir (Gerring, 2017). Verilerin toplanması, analizi ve raporlanmasına ilişkin bütün aşamalar detaylandırılmıştır.

Araştırma verilerinin toplanması aşamasında araştırma kapsamında, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın etiği Sosyal ve Beşerî Bilimler Kurulu tarafından 30/07/2020-43046 tarih ve sayılı karar ile Etik Kurulu Kararı alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Sosyal Bilimler için İstatiksel Paket Programından (SPSS 22.00) programından yararlanılmıştır. Araştırmada verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle frekans dağılımları ile analizlerde parametrik olmayan istatistiksel tekniklerden, Mann-Whitney U, Kruskal- Wallis kullanılmıştır ($p \leq,05$).

Araştırmanın nitel boyutunda veriler, hazırlanan görüşme formları kullanılarak 16 okul öncesi öğretmeni ile yapılan görüşmeler doğrultusunda elde edilmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcılar iznine göre ses kaydı, ses kaydının alınmasına izin veremeyen katılımcılardan alınan görüşler ise not tutularak elde edilmiştir. Nitel araştırma yaklaşımı olarak tasarlanan bu araştırmada içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Verilerin toplanması, analizi ve raporlanması süreçlerinin açıklanması nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği etkileyen önemli unsurlardır (Maxwell, 2008). Bu nedenle araştırmada veri analizinde verilerin kodlanması, temaların oluşturulması, raporlama şeklinde aşamalar kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek 2013). Öğretmenlerin görüşmelerindeki yazılı formlar deşifre edilerek birinci ve ikinci tür kodlama biçimlerinin birleşiminden oluşan genel bir çerçevede yapılan kodlama tercih edildi. Katılımcı öğretmenlere ise (Ö1, Ö2,..., Ö16) şeklinde; katılımcı şeklinde rumuzlar verilerek analizler yapılmıştır. Verilerin analizinde ise toplanan verilere ilişkin yapılan analizler sonucunda elde edilen tema ve kodlamalar, yine farklı bir araştırmacı tarafından değerlendirilmiş, analizlerin uygunluğuna bakılmıştır. Araştırma bulgularının, araştırma amacı doğrultusunda sistematik olarak derlenmesi ve sunumu iç tutarlılık ve geçerlik açısından önemli iken, bulguların tablolar haline getirilmesi ve verilerle birlikte elde edilen temaların alanında uzman farklı bir araştırmacı tarafından yeniden gözden geçirilmesi dış geçerliliğin sağlanmasını desteklemektedir. Bu kapsamda iki araştırmacı arasındaki kodlamaların uyumu incelenmiş 5 görüşme sorusuna verilen yanıtlardan çıkarılan kodlamaların ve temaların uyumu Miles ve Huberman formülü (Güvenirlilik: görüş birliği/görüş birliği/görüş ayrılığı) ile incelenmiştir (Miles ve Huberman, 1994). Bu bağlamda tarafından yapılan toplam 58 kodlamaya karşılık, diğer araştırmacı tarafından 56 kodlama yapılmıştır. Bu kapsamda uyum yüzdesi $55/5+3=,94$ olarak yüksek düzeyde bulunmuştur.

Bulgular

1. “Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Yönetmelik ve Tedbirlerine İlişkin Performansları Çalışan Sayısı ve Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılık Göstermekte midir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 1. İSG Performans Ölçeğine İlişkin Çalışan Sayısına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Yönetmelik ve Tedbirleri	10 ve altı	29	61,52	2	1.56	.46
	11-20 arası	56	52,56			
	21 ve üzeri	25	55,10			

Tablo 1 birinci alt boyutu açısından değerlendirildiğinde İSG'ye yönelik yönetmelik ve tedbirleri puanlarının anlamlı farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 1.56, p > .05$).

Tablo 2. İSG Performans Ölçeği Puanlarına İlişkin Toplam Hizmet Yılına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Toplam Hizmet Süresi	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Yönetmelik ve Tedbirleri	10 yıl ve altı	34	47,78	3	4.92	.18
	11-15 yıl	35	54,44			
	16-20 yıl	24	59,65			
	21 yıl ve üzeri	17	67,26			

İSG'ye yönelik yönetmelik ve tedbirleri puanları Kruskal Wallis H testi ile analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin toplam hizmet süresi değişkenine göre anlamlı farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 4.92, p > .05$).

2. “Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Yönetsel Önlem ve Tedbirlerine İlişkin Görüşleri Nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Yönetsel Önlem ve Tedbirlerine İlişkin Görüşler

Temalar	Kategori	Kodlamalar	Frekans
Önlem ve Tedbir	Uygulamalar	Tatbikat yapılmakta	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14 (12)
		Acil durum planları hazırlanmakta	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö15, Ö16 (10)
		Risk değerlendirmesi yapılmakta	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16 (10)
		Öğretmenler ilk yardım eğitimi almakta	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8 (6)
		Deprem ve yangın tatbikatı yapılmaktadır	Ö8, Ö9, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16 (6)
		Okul idareimiz tüm personele bu eğitimi vermekte	Ö1, Ö8, Ö11, Ö14 (4)
		Hazırlık sürecine herkes katılıyor	Ö4, Ö7, Ö12 (3)
		Devrilebilecek eşyaları duvara sabitlenmekte	Ö1, Ö2 (2)
		6331 sayılı kanunda ve ilgili mevzuata uygun	Ö1, Ö2 (2)
		İSG risk düzeyi düşük olduğu için 6 yılda bir yenilenir	Ö1 (1)
		Acil çıkış kapıları vardır	Ö1 (1)
		Katılım gönüllüdür	Ö4 (1)
		Kaygan zeminler için güvenlik işaretleri kullanılmakta	Ö1 (1)
		Sorunlar	Sorun yaşanmıyor
	Eğitimler uygulamalı değil		Ö3, Ö13 (2)
	Eğitimler yetersiz		Ö10, Ö16 (2)
	Sorunlar idare ile paylaşılıyor		Ö2 (1)
	Eğitim alınmadı		Ö9 (1)
	Maddi yetersizlikler		Ö1 (1)
		Toplam	69

Öğretmenlerin “Okulunuzda İSG ile ilgili uygulanan yönetsel önlem tedbirleri hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda önlem ve tedbirler, yaşanan sorunlar şeklinde iki tema ortaya çıkmıştır. Önlem ve tedbirler teması içerisinde, tatbikat yapılmakta, acil durum planları hazırlanmakta, risk değerlendirmesi yapılmakta, öğretmenler ilk yardım eğitimi almakta, deprem ve yangın, okul idaremiz tüm personele bu eğitim vermekte, hazırlık sürecine herkes katılıyor, devrilebilecek eşyaları duvara sabitleme, 6331 sayılı kanunda ve ilgili mevzuata uygun, az tehlikeli risk grubunda olduğu için 6 yılda bir yenilenir, acil çıkış kapıları açık, katılım gönüllü, kaygan zeminler için güvenlik işaretleri kullanılmakta şeklinde kodlamalar yapılmıştır. Önlem ve Tedbirler teması içerisinde öğretmenlerin ifadelerinden 13 kodlama yapılmış ve bu kodlamalar toplamda 59 tekrar edilmiştir. En sık tekrar edilen kodlamalar tatbikat yapılmakta, acil durum planları hazırlanmakta ve risk değerlendirmesi yapılmakta şeklinde ortaya çıkmıştır.

Yaşanan sorunlar teması içerisinde öğretmenler sorun yaşanmıyor, eğitimler uygulamalı değil, eğitimler yetersiz, sorunlar idare ile paylaşılıyor, eğitim alınmadı, maddi yetersizlikler şeklinde kodlamalar yapılmıştır. İçerisinde sorun yaşanmaması, eğitimlerini yetersiz olması ve uygulamalı olmaması şeklinde sorunlar daha sık ifade edilmiş olup, toplamda 6 kodlama 11 kez ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin ifadelerinden ortaya çıkan temalar doğrultusunda acil durum planları hazırlanmakta teması ile ilgili olarak “Ö15: Sivil savunma kapsamında acil durum planı yapıldı. Acil durumda panik olmadan nasıl davranılması gerektiğini çocuklara anlatırız.” ve deprem ve yangın teması ile ilgili olarak “Ö13: Yangın, deprem, tahliye tatbikatlarımız belirli gün haftalar kapsamında yapılmaktadır. Bunun habersiz ani yapılması tavsiye ediyorum” ve “Ö6: Yangın, deprem, tahliye tatbikatlarımız belirli gün haftalar kapsamında yapılmaktadır. İfadeleri örnek gösterilebilir.

3. “Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Çalışmalarına İlişkin Performansları Çalışan Sayısı ve Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılık Göstermekte midir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo4. İSG Performans Ölçeğine İlişkin Çalışan Sayısına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Çalışmalarına İlişkin Performansları	10 ve altı	29	56,64	2	3.33	.85
	11-20 arası	56	56,31			
	21 ve üzeri	25	52,36			

Tablo 4 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin İSG uygulamalarına yönelik görüşlerinde puanlarının çalışan sayısı için anlamlı farklılaşma meydana gelmediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 3.33, p>.05$).

Tablo 5. İSG Performans Ölçeği Puanlarına İlişkin Toplam Hizmet Yılına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Toplam Hizmet Yılı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Çalışmalarına İlişkin Performansları	10 yıl ve altı	34	51,99	3	2.53	.47
	11-15 yıl	35	54,30			
	16-20 yıl	24	54,63			
	21 yıl ve üzeri	17	66,24			

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin İSG uygulamalarına yönelik görüşlerinde puanlarının, toplam hizmet süresine göre bir farklılaşma çıkmadığı belirlenmiştir ($X^2(3) = 2,53p>.05$).

4. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarına ilişkin görüşleri nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Üzerine Yapılan Çalışmalara İlişkin Görüşleri

Temalar	Kategori	Kodlamalar	Frekans
İSG çalışmalarları	Tedbirler	Tedbirlere uyulur	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö10, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16 (11)
		Uyarıcı levhalara uyulmakta	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12(9)
		Gerekli levhalar bulunmakta	Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö15, Ö16 (7)
		Önlemler alınmakta	Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15 (6)
		Öğretim yılı başında acil durum planları hazırlanmakta	Ö2, Ö7, Ö9 (3)
		Önlem alınacak bir durum yok	Ö1 (1)
		İş önlüğü ve maske dışında uyulmamakta	Ö1 (1)
	Tedbirlere uyulmuyor	Ö11 (1)	
	Sorunlar	Sorun yaşamadım	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9 (6)
		Temizlik yaparken ayağınız kayabilir levhasının olmaması	Ö1, Ö13 (2)
Toplam		47	

Öğretmenlerin “Okulunuz çalışanları, çalışırken İSG kriterlerini dikkate alıyorlar mı neler düşünüyorsunuz?” sorusuna vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda: Çalışanların tedbirlere uyması ve sorunlar şeklinde iki tema ortaya çıkmıştır. Çalışanların tedbirlere uyması teması içerisinde tedbirlere uyulur, uyarıcı levhalara uyulmakta, gerekli levhalar bulunmakta, önlemler alınmakta, öğretim yılı başında acil durum planları hazırlanmakta, önlem alınacak bir durum yok, iş önlüğü ve maske dışında uyulmamakta, tedbirlere uyulmuyor kodlamaları yapılmıştır. Tema içerisinde 8 kodlama öğretmenler tarafından toplamda 39 kez ifade edilmiştir. Tema içerisinde sıklıkla ifade edilen kodlamalar tedbirlere uyulur, uyarıcı levhalara uyulmakta, levhalar bulunmakta ve önlemler alınmakta şeklinde ortaya çıkmıştır

Sorunlar teması içerisinde öğretmenlerin ifadeleri sorun yaşamadım, temizlik yaparken ayağınız kayabilir levhasının olmaması şeklinde 2 kodlama yapılmış ve bu kodlar 8 öğretmen tarafından ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin ifadelerinden ortaya çıkan temalar doğrultusunda tedbirlere uyulur kodlaması ile ilgili olarak “Ö4: Dikkate alınıyor. Örneğin elektrik panolarına yetkili teknik elaman dışında kimse müdahale etmiyor.” ve önlemler alınmakta kodlaması ile ilgili olarak “Ö12: Okul tarafından alınan koruyucu önlem önlemlere çalışan ve personel uyarlar.” ifadeleri örnek gösterilebilir.

5. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG’ye yönelik farkındalık ve bilinç düzeylerine ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 7. İSG Performans Ölçeğine İlişkin Çalışan Sayısına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Farkındalık Bilinç Düzeyleri	10 ve altı	29	60,47	2	1.34	.51
	11-20 arası	56	55,10			
	21 ve üzeri	25	50,64			

Tablo 7 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusunda farkındalık ve bilinç boyutuna ilişkin puanlarının olduğu çalışan sayısına göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 1,34 p > .05$).

Tablo8. İSG Performans Ölçeği Puanlarına İlişkin Toplam Hizmet Yılına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Toplam Hizmet Yılı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Farkındalık Bilinç Düzeyleri	10 yıl ve altı	34	48,09	3	5.02	.17
	11-15 yıl arası	35	53,13			
	16-20 yıl arası	24	65,25			
	21 yıl ve üzeri	17	61,44			

Tablo 8 incelendiğinde Okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusunda farkındalık ve bilinç boyutuna ilişkin puanlarının toplam hizmet süresine göre anlamlı bir farklılaşma çıkmadığı belirlenmiştir ($X^2(2) = 5.02p > .05$).

6. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmaları farkındalık ve bilinç düzeylerine ilişkin görüşleri nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 9. Okul öncesi öğretmenlerinin İSG'ye yönelik farkındalık ve bilinç düzeylerine ilişkin görüşleri

TemalarKategori	Kodlamalar	Frekans
Çalışanların Farkındalık ve Farkındalık Bilinç düzeyleri	Hastalıklarla ilgili yeterince bilgi sahibi değil	Ö3,Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö15, Ö16 (12)
	Tedbirler uygulanmakta	Ö1,Ö3,Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16 (11)
	Yasal hak ve sorumluluklarla ilgili bilgili	Ö3,Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16 (9)
	Ekipmanların kullanımı anlatılmakta	Ö2,Ö3, Ö6, Ö8, Ö10, Ö14, Ö15 (7)
	Yasal hak ve sorumlulukları konusunda okul çalışanlarının yeterince bilinçli değil	Ö1,Ö2, Ö5, Ö6, Ö11 (5)
	Okul yönetimi tedbirlere uyulmasını kontrol etmekte	Ö2,Ö4, Ö8, Ö16 (4)
	Okul yönetimi bilgilendirme yapmaktadır	Ö1, Ö5, Ö7, Ö16 (4)
	Seminerlerle bilgilendirmeler yapılmakta	Ö2,Ö4, Ö6 (3)
	Meslek hastalıkları ile ilgili yeterince bilgi sahibi	Ö7, Ö8 (2)
Sorunlar	Koruyucu ekipman farkındalığı yetersiz	Ö5, Ö6 (2)
	Çalışanlar risk grubunda değil	Ö1 (1)
	Toplam	60

Öğretmenlerin “Okulunuz çalışanlarının, İSG farkındalık ve bilinç düzeyleri hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda: Çalışanların farkındalık ve bilinç düzeyleri şeklinde tek tema ortaya çıkmıştır. Tema içerisinde öğretmenlerin ifadelerinde yapılan kodlamalar hastalıklarla ilgili yeterince bilgi sahibi değil, tedbirler uygulanmakta, yasal hak ve sorumluluklarla ilgili bilgili, ekipmanların kullanımı anlatılmakta, yasal hak ve sorumlulukları konusunda okul çalışanlarının yeterince bilinçli değil, okul yönetimi tedbirlere uyulmasını kontrol etmekte, okul yönetimi bilgilendirme yapmaktadır, seminerlerle bilgilendirmeler yapılmakta, meslek hastalıkları ile ilgili yeterince bilgi sahibi, koruyucu ekipman farkındalığı yetersiz, çalışanlar risk grubunda değil şeklinde ortaya çıkmıştır. Tema kapsamında toplamda 11 kodlama öğretmenler tarafından 60 kez ifade edilmiştir. En sık tekrar edilen kodlamaların Hastalıklarla ilgili yeterince bilgi sahibi değil, Tedbirler uygulanmakta, Yasal hak ve sorumluluklarla ilgili bilgili, Ekipmanların kullanımı anlatılmakta olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kodlamalarla ilişkin verdikleri ifadeler incelendiğinde Ekipmanların kullanımı anlatılmakta kodlaması ile ilgili olarak “Ö8: Koruyucu ekipmanların kullanılması ile ilgili bilgiler veriliyor. Kullanmayan personel olunca uyarılıyor.” ve Seminerlerle bilgilendirmeler yapılmakta “Ö6: Risklerden korunmak ve alınan tedbirlerin uygulanması konusunda yıl başında yapılan eğitimlerde ne öğreniyorlarsa o düzeyde bilinçleniyorlar. Okulda personel sürekli olarak değiştiği için bu konuda sorunlar yaşanmaktadır.” ifadeleri örnek gösterilebilir.

7. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG’ye yönelik eğitim uygulamalarına ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 10. İSG Performans Ölçeğine İlişkin Çalışan Sayısına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Eğitim Uygulamaları	10 ve altı	29	64,05	2	2.97	.23
	11-20 arası	56	53,04			
	21 ve üzeri	25	51,08			

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG eğitim uygulamaları boyutuna ilişkin puanlarının okullarında çalışan sayısına göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 2.97 > .05$).

Tablo 11. İSG Performans Ölçeği Puanlarına İlişkin Toplam Hizmet Yılına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Toplam Hizmet Süresi	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Eğitim Uygulamaları	10 yıl ve altı	34	51,63	3	.89	.83
	11-15 yıl arası	35	55,77			
	16-20 yıllar arası	24	58,81			
	21 yıl ve üzeri	17	58,00			

Okul öncesi öğretmenlerinin İSG eğitim uygulamaları boyutuna ilişkin puanlarının toplam hizmet sürelerine bakıldığında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir ($X^2(2) = .89p>.05$).

8. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarında eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo12. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Temalar Kategori	Kodlamalar	Frekans
İş Sağlığı Uygulanabilirlik Ve Güvenliği Eğitimi	Uygulamalı olmalı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16 (13)
	Okul içerisinde düzenli seminer verilmekte	Ö2, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö16 (8)
	Eğitim yeterli değil	Ö4, Ö5, Ö6, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16 (8)
	Anlaşılır	Ö1, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö14(7)
	Etkili	Ö2, Ö7, Ö9, Ö10 (4)
	Eğitimin uygulamalı olmaması	Ö1, Ö4, Ö6, Ö15 (4)
	Hata yapıyor	Ö5, Ö8 (2)
	6331 sayılı iş güvenliği kanununa uygun yapılmakta	Ö1, Ö2 (2)
Sorunlar	Formalite olması	Ö3, Ö4 (2)
	Uzmanlar tarafından verilmeli	Ö3 (1)
	Toplam	51

Öğretmenlerin “Okulunuz çalışanlarının, İSG eğitimi hakkında neler düşünüyorsunuz?” sorusuna vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda: İSG eğitimi şeklinde tek tema ortaya çıkmıştır. Tema içerisinde öğretmenlerin ifadelerinde yapılan kodlamalar uygulamalı olmalı, okul içerisinde düzenli seminer verilmekte, eğitim yeterli değil, anlaşılır, etkili, eğitimin uygulamalı olmaması, hata yapılıyor, 6331 sayılı iş güvenliği kanununa uygun yapılmakta, formalite olması, uzmanlar tarafından verilmeli şeklinde ortaya çıkmıştır. Tema kapsamında toplamda 10 kodlama öğretmenler tarafından 51 kez ifade edilmiştir. En sık tekrar edilen kodlamaların Uygulamalı olmalı, okul içerisinde düzenli seminer verilmekte, Eğitim yeterli değil olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kodlamalarla ilişkin verdikleri ifadeler incelendiğinde Eğitim yeterli değil kodlaması ile ilgili olarak “Ö14: Bu eğitimlerin düzenli aralıklarla yapılmadığını düşünüyorum. Yapılmasının da çok gerekli olduğu kanaatindeyim.” ve anlaşılır kodlaması ile ilgili olarak “Ö7: Eğitimler, çalışanların eğitim seviyesine göre ve güncel olaylardan örnekler verilerek gerçekleştirildiği için yeterince anlaşılır olduğunu düşünüyorum.” ve “Ö14: Bu eğitimlerin düzenli aralıklarla yapılmadığını düşünüyorum. Yapılmasının da çok gerekli olduğu kanaatindeyim.” İfadeleri örnek gösterilebilir.

9. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG’ye yönelik yönetim ve çalışanlar arasında iş birliğine ve iletişime ilişkin performansları çalışan sayısı ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 13. İSG Performans Ölçeğine İlişkin Çalışan Sayısına Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Çalışan Sayısı	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Yönetim ve Çalışanlar İş birliği	10 ve altı	29	62,05	2	2.68	.26
	11-20 arası	56	55,18			
	21 ve üzeri	25	48,62			

Tablo 13 incelendiğinde İSG yönelik yönetim ve çalışanlar arasında iş birliğine ve iletişime ilişkin puanlarında, okullarında çalışan sayısına göre anlamlı farklılık meydana gelmediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 2.68p > .05$).

Tablo 14.İSG Performans Ölçeği Puanlarına İlişkin Toplam Hizmet Süresine Göre Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Toplam Hizmet Süresi	n	Sıra Ortalamaları	sd	X ²	p
İSG Yönetim ve Çalışanlar İşbirliği	10 yıl ve altı	34	51,94	3	2.28	.52
	11-15 yıl arası	35	55,57			
	16-20 yıl arası	24	53,67			
	21 yıl ve üzeri	17	65,06			

İSG'ye yönelik yönetim ve çalışanlar arasında iş birliğine ve iletişime ilişkin puanlarının okullarında çalışanların toplam hizmet süresine göre anlamlı bir farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($X^2(2) = 2.28p > .05$).

10. “Okul öncesi öğretmenlerinin İSG çalışmalarında yönetim ve çalışanlar arasındaki iş birliğine ve iletişimine ilişkin görüşleri nedir?” Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo15. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İSG Yönetim ve Çalışanlar Arasındaki İş Birliği Ve Güvenliğine İlişkin Görüşleri

Tema	Kategori	Kodlamalar	Frekans
Yönetim ve Çalışan İş birliği	Uyum	Sorunlar idareye iletilmekte	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö15, Ö16 (15)
		Yönetici ve çalışan iş birliği yapılmakta	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö14, Ö15 (10)
		Çalışanlar düşüncelerini ifade edebilmekte	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16 (9)
		İhtiyaçlar karşılanmakta	Ö1, Ö4, Ö8, Ö10, Ö11, Ö14 (6)
		İSG uzmanı yok	Ö6, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16 (5)
		İSG uzmanı, yönetici ve çalışanlar arasında iş birliği yapılmakta	Ö2, Ö3, Ö7, Ö8, Ö9 (4)
		Ekipler oluşturulmakta	Ö1, Ö7, Ö14, Ö15 (4)
		Kâğıt üzerinde kalmakta	Ö5 (1)
		Toplam	48

Öğretmenlerin “Okulunuz İSG konusunda yönetim ve çalışanların arasındaki iş birliği ve iletişimi hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna vermiş oldukları yanıtların analizi sonucunda: Yönetim ve Çalışan İşbirliği şeklinde tek tema ortaya çıkmıştır. Tema içerisinde öğretmenlerin ifadelerinde yapılan kodlamalar sorunlar idareye iletilmekte, yönetici ve çalışan iş birliği yapılmakta, çalışanlar düşüncelerini ifade edebilmekte, ihtiyaçlar karşılanmakta, İSG uzmanı yok, İSG uzmanı, yönetici ve çalışanlar arasında iş birliği yapılmakta, ekipler oluşturulmakta, kâğıt üzerinde kalmakta şeklinde ortaya çıkmıştır. Tema kapsamında toplamda 8 kodlama yapılmış ve bu kodlar toplamda 48 kez ifade edilmiştir. En sık tekrar edilen kodlamaların Sorunlar idareye iletilmekte, Yönetici ve çalışan iş birliği yapılmakta, Çalışanlar düşüncelerini ifade edebilmekte, İhtiyaçlar karşılanmakta olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kodlamalarla ilişkin verdikleri ifadeler incelendiğinde Yönetici ve çalışan iş birliği yapılmakta kodlaması ile ilgili olarak “Ö11: İSG konusunda uzman desteği sağlanmıyor, okullarda okul idaremiz gerekli sorumlulukları bizlerle paylaşıp birlikte yapılması gereken çalışmaları iş birliğinde gerçekleştirmekteyiz.” ve Çalışanlar düşüncelerini ifade edebilmekte kodlaması ile ilgili olarak “Ö3: Endişelerini tabiki rahatlıkla dile getirirler. Zaten getiremeseler de 3 ayda bir yapılması zorunlu olan toplantılarda resmi olarak söylerler. “ ifadeleri örnek gösterilebilir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada İSG'ye yönelik yönetsel önlem ve tedbirleri puanlarının çalışan sayısı ve toplam hizmet süresi değişkenine göre anlamlı farklılaşma göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca İSG ile ilgili tatbikat yapılmakta, acil durum planları hazırlanmakta, risk değerlendirmesi yapılmakta, öğretmenler ilk yardım eğitimi almakta, deprem ve yangın, okul idaremi tüm personele bu eğitim vermekte, hazırlık sürecine herkes katılıyor, devrilebilecek eşyaları duvara sabitleme gibi çalışmalar yapıldığı belirtilmiştir. Değişkenler açısından nicel ve nitel olarak sonuçları incelendiğinde nicel ve nitel verilerin birbiriyle uyumlu sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Yivli ve Kuzucuoğlu (2020) İstanbul'un iki ilçesinde Zeytinburnu ve Fatih'teki anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinde, İSG alanında farkındalık oluşturma uygulamalarını inceledikleri araştırmada, okullarda İSG riskleri bakımından risk analizlerinin yapıldığı ve eylem planlarının hazırlandığı belirlenmiştir. Benzer şekilde Boztuğ ve Akyol (2017) ilköğretim okullarında çalışan idareci ve öğretmenlerin görüşlerine göre okul güvenliğine ilişkin yaptıkları araştırmada okulda güvenlik ile ilgili tedbirlerin alındığı ve risk planlarının hazırlandığı belirlenmiştir. Boucaut ve Knobben (2020) bir üniversite hemşirelik okulunda İSG olaylarına ilişkin yaptıkları araştırmada okulda iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı, bunun genellikle okul yönetimi tarafından gerçekleştirildiği, öğrencilerin alınan güvenlik tedbirleri ile ilgili bilgi sahibi oldukları, olası riskli durumlar için nasıl davranmaları gerektiği ile ilgili bilgilendirildikleri belirlenmiştir.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin İSG uygulamalarına yönelik görüşlerinde puanlarının çalışan sayısı ve toplam hizmet süresi bakımından anlamlı farklılaşma meydana gelmediği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler tedbirlere uyulur, uyarıcı levhalara uyulmakta, gerekli levhalar bulunmakta, önlemler alınmakta, öğretim yılı başında acil durum planları hazırlanmakta, önlem alınacak bir durum yok, iş önlüğü ve maske dışında uyulmamakta, tedbirlere uyulmuyor şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Benzer şekilde Boztuğ ve Akyol (2017) ilköğretim okullarında çalışan idareci ve öğretmenlerin görüşlerine göre okul güvenliğine ilişkin yaptıkları araştırmada okul yöneticisi ve öğretmenlerin olası risk durumlarına karşı iletişim içerisinde oldukları ve risk planlarının yöneticiler tarafından takip edildiği belirlenmiştir. Van ve Koç (2020) kamu yönetiminde temel İSG bilgisine ilişkin yaptıkları araştırmada okulda çalışanların İSG eğitimleri aldıkları, risklere ilişkin farkındalıklarının bulunduğu, herhangi bir risk durumunda okul yönetiminin hızlı bir şekilde bilgilendirilerek müdahale yöntemlerinin uygulandığı belirtilmiştir. Schofield, Ryan ve Stroinski (2021) eğitimciler ve destek personeli arasında okullarda iş kazaları için risk faktörlerini inceledikleri araştırmada erkek ve kadınların benzer oranda yaralanma yaşamalarına karşılık bu oran erkeklerde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunlar sırasıyla düşmeler ve kaymalar (%29,1), incinme/burkulma/yırtılma (%45,2) ve üst ekstremiteler (%31,3) en sık neden, doğa ve vücut parçası yaralanmasıdır. Bununla birlikte okulların, çalışanların ve işlerinin özellikleri, görevleri ve risk durumları farklılık göstermektedir. Poursadeqiyan ve Arefi (2020) İran'da bulunan okulların sağlık, güvenlik ve çevre durumuna ilişkin yaptıkları araştırmada, katılan okulların olumlu bir statüye sahip olduğunu ve çalışmaların sadece %12'sinin kötü durum bildirdiğini göstermiştir. Okulların yaklaşık %88'i olumlu veya ortalama koşullara sahiptir. Güvenli acil çıkış olmaması ve

ergonomik koltukların yetersiz olması gibi bazı durumlar rapor edilmiş, kırsal ve kent- sel alanlardaki okullarda bazı farklılıklar gözlemlenmiştir. Genel olarak ise İran'daki şehir okullarının çoğunda sağlık ve güvenlik durumunun iyi ve nispeten olumlu ol- duğu belirlenmiştir.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin İSG konusunda farkındalık ve bilinç boyutuna ilişkin puanlarının olduğu çalışan sayısına ve toplam hizmet süresi bakımından anlamlı farklılaşma meydana gelmediği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler hastalıklarla ilgili yeterince bilgi sahibi değil, tedbirler uygulanmakta, yasal hak ve sorumluluklarla ilgili bilgili, ekipmanların kullanımı anlatılmakta, yasal hak ve so- rumlulukları konusunda okul çalışanlarının yeterince bilinçli değil, okul yönetimi tedbirlere uyulmasını kontrol etmekte, okul yönetimi bilgilendirme yapmaktadır, seminerlerle bilgilendirmeler yapılmakta, meslek hastalıkları ile ilgili yeterince bilgi sahibi, koruyucu ekipman farkındalığı yetersiz, çalışanlar risk grubunda değil şek- linde görüşler belirtmişlerdir. Benzer şekilde Yivli ve Kuzucuoglu (2020) İstanbul'un iki ilçesinde Zeytinburnu ve Fatih'teki anaokullarında görev yapan okul öncesi öğret- menlerinin, İSG alanında farkındalık oluşturma uygulamalarını inceledikleri araştı- rmada, İSG tedbirlerinin genel olarak alındığı ancak farkındalık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda okulda elektrik ve su tesisatı, dolap ve kitaplık gibi eşyaların düzenlenmesinde sağlık ve güvenlik tedbirlerine uyulduğu belirlenmiş- tir. Xu ve diğerleri (2020) öğrencilerin İSG eğitimlerine ilişkin yaptıkları araştırmada, cinsiyet, ekonomik düzey, aile üyesi sayısı ve okul yerlerindeki öğrenciler arasında or- talama puanlarda ve geçme oranlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar mey- dana gelmiştir. Andersson, Gunnarsson ve Rosen (2015) mesleki eğitimde öğrencilere İSG konusunda bilgi aktarımında müdür, öğretmen ve müfettişlerin rolüne ilişkin yaptıkları araştırmada, genellikle öğrenciler için denetçiler makinelerle ilgili riskler hakkında bilgi vermektedir. Bununla birlikte bireysel olarak öğrencilerin gelecekteki çalışmalarıyla ilgili olarak İSG konuları hakkında edindiği bilginin, önemli ölçüde bireysel olduğu, öğretmenler ve müfettişlerin ise kişisel bilgi ve deneyimlerine bağlı olduğunu belirlenmiştir.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin İSG eğitim uygulamaları boyutuna iliş- kin puanlarının okullarında çalışan sayısına ve toplam hizmet süresi bakımından anlamlı farklılaşma meydana gelmediği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler İSG eği- timleri ile ilgili olarak uygulamalı olmalı, okul içerisinde düzenli seminer verilmek- te, eğitim yeterli değil, anlaşılır, etkili, eğitimin uygulamalı olmaması, hata yapıyor, 6331 sayılı iş güvenliği kanununa uygun yapılmakta, formalite olması, uzmanlar ta- rafından verilmeli şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Van ve Koç (2020) kamu yöneti- minde temel İSG bilgisine ilişkin yaptıkları araştırmada çalışanların İSG eğitimleri aldıkları, katılımcıların yaklaşık tamamının herhangi bir iş kazası geçirmediği, ih- mal ve dikkatsizlik nedeniyle 261 kişiden 6 tanesinin farklı şekillerde hafif kazalar geçirdikleri, okulda İSG ile ilgili gerekli tedbirlerin alındığı ve yönetmeliklere uygun şekilde acil durum planlarının hazırlandığı belirtilmiştir. Benzer şekilde Yivli ve Ku- zucuoglu (2020) İstanbul'un iki ilçesinde Zeytinburnu ve Fatih'teki anaokullarında görev yapan öğretmenlerde, İSG alanında farkındalık oluşturma uygulamalarını in- celedikleri araştırmada, okullarda öğretmen ve çalışanlara yönelik İSG eğitimlerinin uygulanması gerektiği, ancak bu eğitimlerin beklenen düzeyde gerçekleştirilmediği

belirtilmiştir. Benzer şekilde Boztuğ ve Akyol (2017) ilköğretim okullarında çalışan idareci ve öğretmenlerin görüşlerine göre okul güvenliğine ilişkin yaptıkları araştırmada iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verildiği, bütün personelin bu eğitimlere katıldığı ve bilgilendirildiği belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada ailelerin de okuldaki güvenlik tedbirlerine ilişkin katkılarının olduğu, sorunların yönetici, çalışan ve ailelerle birlikte çözüldüğü belirtilmiştir. Xu ve diğerleri (2020) Jiangsu Eyaletindeki geniş bir kesitsel anketten genç üniversite öğrencilerinin İSG ilişkin yaptıkları araştırmada, yoksulluk çeken bölgelerdeki öğrenciler için İSG eğitime yapılan yatırımların artırılması ve öğrencilerin bilgilerini düzenli olarak değerlendirmesi gerektiği belirlenmiştir.

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin İSG yönelik yönetim ve çalışanlar arasında iş birliğine ve iletişime ilişkin puanlarında, okullarında çalışan sayısına ve toplam hizmet süresi bakımından anlamlı farklılaşma meydana gelmediği belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler sorunlar idareye iletilmekte, yönetici ve çalışan iş birliği yapılmakta, çalışanlar düşüncelerini ifade edebilmekte, ihtiyaçlar karşılanmakta, İSG uzmanı yok, İSG uzmanı, yönetici ve çalışanlar arasında iş birliği yapılmakta, ekipler oluşturulmakta, kâğıt üzerinde kalmakta şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Van ve Koç (2020) kamu yönetiminde temel İSG bilgisine ilişkin yaptıkları araştırmada çalışanların temel ilkyardım bilgilerinin yeterli olduğu, İSG eğitimlerinin okullarda önemli olduğu ve buna ilişkin dersin olması gerektiği, İSG konusunda öğrencilere bilgilendirmeler yapıldığı, çalışanların İSG ile ilgili tedbirlerden memnun oldukları, okulda risk değerlendirmelerinin yapıldığı, meslek hastalıkları ve riskler hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Tokpınar (2019) eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğinin incelenmesine ilişkin yaptığı araştırmada okul müdürü ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldıkları, okul yönetiminin okul içerisinde ve bahçede meydana gelebilecek risk durumlarına ilişkin tedbirlerin alınmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir. Ayrıca elektrik tesisatı, kapı ve pencereler, yangın merdivenleri, okul içi ve bahçenin zemini, kitaplıklar, dolaplar, temizlik ve hijyen, havalandırma, laboratuvar malzemeleri, okul giriş çıkışları gibi çeşitli durumlara ilişkin risk raporlarının hazırlanması ve raporda belirtilen risk durumlarının önlenmesi gerekmektedir. Yivli ve Kuzucuoglu (2020) İstanbul'un iki ilçesinde Zeytinburnu ve Fatih'teki anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin, İSG alanında farkındalık oluşturma uygulamalarını inceledikleri araştırmada, İSG tedbirleri ile ilgili herhangi bir fikri olmayan çok sayıda öğretmen ve yöneticinin bulunduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Boztuğ ve Akyol (2017) ilköğretim okullarında çalışan idareci ve öğretmenlerin görüşlerine göre okul güvenliğine ilişkin yaptıkları araştırmada okul çalışanlarının, okuldaki sağlık ve güvenlik ile ilgili sorunların çözümüne aktif katıldıkları, görüş ve düşüncelerini rahatlıkla paylaştıkları, çalışan ve yöneticiler arasında işbirliğinin yapıldığı belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin, görüşleri doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir;

- Nitel araştırma sonuçlarında İSG eğitimlerinin kâğıt üzerinde yapılıyor, uygulamalı olarak yapılırsa daha faydalı olur, görüşlerinden yola çıkarak. İSG eğitimleri uygulamalı olarak yapılmalı ve görev yeri değişen öğretmenlerin bu eğitimleri tekrardan alıp almadıkları kontrol edilmelidir.

- Nitel araştırma sonuçlarında risk değerlendirmelerinde okul öncesi öğretmenlerinin uzmanlık alanımız değil ve yetersiz hissediyoruz görüşleri nedeniyle okul öncesi eğitim kurumlarında İSG uzmanları, risk değerlendirmelerinde ve diğer kontrollerde rehberlik yapmalıdırlar.
- Okul öncesi kurum yöneticilerinin İSG eğitimlerinin verilmesi konusunda yeterlilikleri artırılmalıdır.
- Anaokullarında çalışan okul öncesi öğretmenlerinin İSG algıları yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu uygulamanın ilkokul, orta okul ve kız meslek liselerinin bünyesinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerine de uygulanarak karşılaştırılabilir.
- Araştırma Ankara ili Çankaya ilçesi ile sınırlı tutulmuştur. Okul öncesi öğretmenlerin İSG algı düzeylerinin daha iyi anlaşılması için daha fazla il ve ilçede uygulanarak çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

Altay, M., Cabar, H. D., ve Altay, B. (2018). *Adolesan döneminde beslenme ve okul sağlığı*. Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 173-180.

Andersson, M., Gunnarsson, K., ve Rosèn, G. (2015). *Role of headmasters, teachers, and supervisors in knowledge transfer about occupational health and safety to pupils in vocational education*. Safety and Health at Work, 6(4), 317-323.

Autenrieth, D. A., Brazile, W. J., Douphrate, D. I., Román-Muñiz, I. N. ve Reynolds, S. J. (2016). *Comparing occupational health and safety management system programming with injury rates in poultry production*. Journal of Agromedicine, 21(4), 364-372.

Balyer, A. (2012). *Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(2), 75-93.

Boucaut, R., ve Knobben, L. (2020). *Occupational health and safety incidents at a university school of nursing: A retrospective, descriptive appraisal*. Nurse education in practice, 44, 102776.

Boztuğ, Ö. ve Akyol, B. (2017). *İlkokullarda yönetici ve öğretmen görüşlerine göre okul güvenliği (Aydın ili Efeler ilçesi örneği)*. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4, 1, 74-95.

Cohen, L., ve Manion, L. (2017). *Research methods in education (7th edition)*. New York, NY: Routledge

Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (Çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni, nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.

Çalık, T., Kurt, T. ve Çalık, C. (2011). *Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme*. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(4), 73-84.

Dadaczynski, K. ve Paulus, P. (2015). *Healthy principals–healthy schools? A neglected perspective to school health promotion. In Schools for Health and Sustainability (pp. 253-273)*. Springer, Dordrecht.

Davidson, M., Reed, S., Oosthuizen, J., O'Donnell, G., Gaur, P., Cross, M., ve Dennis, G. (2018). *Occupational health and safety in cannabis production: an Australian perspective*. International journal of occupational and environmental health, 24(3-4), 75-85.

Díaz-Vicario, A., ve Gairín Sallán, J. (2017). *A comprehensive approach to managing school safety: case studies in Catalonia, Spain*. Educational Research, 59(1), 89-106.

Doğdu, S. (2019). *Okul yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul.

Ergül, A. (2020). *Orta eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin iş sağlığı güvenliği bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale.

Erol, F. (2009). *Okulda güvenlik sorununa yol açan etkenlerin belirlenmesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

Gerring, J. (2017). *Qualitative methods. Annual Review of Political Science*, 20, 15-36.

Golberstein, E., Wen, H., ve Miller, B. F. (2020). *Coronavirus disease 2019 (COVID-19) and mental health for children and adolescents*. JAMA pediatrics, 174(9), 819-820.

Gümüş, B. (2016). *Okullarda iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları ve öğretmenlerin bu konudaki bilgi düzeylerinin irdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi (19. Baskı)*. Ankara: Nobel.

Koç, M.H.(2015). 3-6 Yaş grubu anaokullarında çocuk risk etmenleri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

MEB. (2014). *19. Millî Eğitim Şurası Kararları*. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_12/10095332_19_sura.pdf (Erişim: 15.09.2021).

MEB. (2014). *İş sağlığı ve güvenliği genelgesi*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1705.pdf> (Erişim: 15.09.2021).

MEB. (2019). *İş ekipmanlarının periyodik kontrolleri genelgesi*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2007.pdf> (Erişim: 15.09.2021).

Melnick, H., ve Darling-Hammond, L. (2020). *Reopening schools in the context of COVID-19: health and safety guidelines from other countries*. Policy Brief. Learning Policy Institute.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.

Min, J., Kim, Y., Lee, S., Jang, T. W., Kim, I., ve Song, J. (2019). *The fourth industrial revolution and its impact on occupational health and safety, worker's compensation and labor conditions*. Safety and health at work, 10(4), 400-408.

Neuman, L. W. (2014). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches (Seventh Ed.)*. Essex: Pearson Education Limited.

Özer, N., ve Dönmez, B. (2007). *Okul güvenliğine ilişkin kurumsal etkenler ve alınabilecek önlemler*. Milli Eğitim Dergisi, 35(173), 299-313.

Poursadeqiyani, M., ve Arefi, M. F. (2020). *Health, safety, and environmental status of Iranian school: A systematic review*. Journal of Education and Health Promotion, 9.

Riley, P. (2019). *The Australian principal occupational health, safety and wellbeing survey: 2018 data*. <https://apo.gov.au/node/222071> (Erişim: 15,1,2021)

Schofield, K. E., Ryan, A. D., ve Stroinski, C. (2021). *Risk factors for occupational injuries in schools among educators and support staff*. Journal of Safety Research.

Sevda, N. (2019). *Okul yöneticilerinin iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ve karşılaştıkları sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Stokes, H., ve Cuervo, H. (2009). *Challenging occupational health and safety education in schools*. International Journal of Learning, 16(2).

Tokpınar, M. (2019). *Eğitim kurumlarında iş sağlığı ve güvenliğinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Üngüren, E., & Koç, T. S. (2016). *Konaklama işletmelerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının örgütsel güven üzerindeki etkisi*. Is, Guc: The Journal of Industrial Relations & Human Resources, 18(2).

Van, M. H., ve Koç, N. (2020). *Kamu yönetiminde temel iş sağlığı ve güvenliği bilgisi (Van Milli Eğitim Müdürlüğü Örneği)*. Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi, 5(2), 125-135.

Xu, S., Wang, L., Wang, B., Guo, H., Han, L., Xu, S., ... ve Zhu, B. (2020). *Occupational safety and health in China: junior college students' knowledge from a large cross-sectional survey in Jiangsu Province*. Journal of public health policy, 41(3), 375-385.

Yıldız, M. (2019). *Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği hakkındaki bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yivli, İ., ve Kuzucuoglu, A. H. (2020). İstanbul Zeytinburnu ve Fatih ilçelerindeki anaokullarında çalışan öğretmenlerde, iş sağlığı ve güvenliği alanında farkındalık oluşturma uygulamaları. ISC Academy, 3(2), 144-155.

Extended Abstract

Individuals need to work in healthy and safe environments in order to meet their life needs. The education given in pre-school institutions is of great importance as it contributes greatly to the cognitive, social and physical development of the child and prepares the child for the future. In this regard, it is important that the environments provided to children are supportive of learning. As a matter of fact, when it is considered that the education received in the pre-school period is highly beneficial in the future life of the children, it is necessary to provide a healthy and safe school environment where children can acquire the desired behaviors. Students, teachers, other employees and even visitors, who are part of educational institutions, must be protected from the dangers that may arise there. When viewed from this angle; All of the training activities such as risk analyzes, emergency planning, trainings on ISG, vocational proficiency trainings) carried out in order to prevent hazards, all express the concept of Occupational Health and Safety (ISG) in educational institutions. A number of accidents occur in schools due to healthy and unsafe conditions. With the entry into force of İSGK, according to the dangers in business areas; categorized as less dangerous, dangerous and very dangerous. It is included in the less dangerous class group in pre-school education institutions. These practices are important in terms of taking necessary OHS measures for preschool children and their education processes. However, there are problems in both knowledge and implementation of these measures in schools.

In this study, it is aimed to examine the performance of pre-school teachers working in the Çankaya district of Ankara in terms of occupational health and safety in the institutions they work in, in terms of various variables. The convergent parallel mixed method is a form of mixed method design in which the researcher combines or fuses qualitative and quantitative data to form the basis for a comprehensive analysis of the research problem. The accessible universe of the research; The 2020-2021 educational year has formed pre-school teachers working in Ankara province Çankaya district. In the quantitative part of the research, data were collected by reaching 110 preschool teachers working in the Çankaya district of Ankara. Qualitative data in the study were obtained as a result of semi-structured interviews with 1 pre-school teacher from each kindergarten in Ankara province Çankaya district, and a total of 16 female pre-school teachers were interviewed. When their distribution is examined, it is seen that all 16 teachers are female in terms of gender, 18.8% of them are 1-5 years, 43.8% are 6-10 years, 33.3% are 11-years in terms of total service time. It has been determined that 15 years, 25% of them are 16 years or more. When the ISG seminar status of the teachers was examined, it was determined that 87.5% of them received training and 12.5% of them did not. As a quantitative data collection tool in the research, the "Evaluation Scale of School Administrators' Views on ISG Practices", developed by Üngüren and Koç (2016) and adapted by Doğdu (2019) to apply to school administrators, was used. The collection of qualitative data in the research was carried out by interview technique. Interview technique is the collection of data by verbal or symbolic communication. In the analysis of the data, Statistical Package Program for Social Sciences (SPSS 22.00) program was used. Since the data did not show a normal distribution in the study, non-parametric statistical techniques, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis were used

in the analyzes together with the frequency distributions. The data in the qualitative dimension of the research were obtained in line with the interviews with 16 preschool teachers using the prepared interview forms. During the interviews, voice recording was obtained according to the permission of the participants, and the opinions received from the participants who did not allow the audio recording were obtained by taking notes. In this research, which was designed as a qualitative research approach, content analysis was made and evaluated.

In the research, it has been determined that the scores of managerial measures and measures for YSK do not differ significantly according to the number of employees and the total length of service. In addition, drills regarding iSG are held, emergency plans are prepared, risk assessments are made, teachers receive first aid training, earthquake and fire, our school administration gives this training to all personnel, everyone participates in the preparation process, they It was stated that work such as fixing was carried out. When the quantitative and qualitative results are examined in terms of the variables, it is seen that the quantitative and qualitative data reveal results that are compatible with each other.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.